

Çocuklar ın Sosyal Problem Çözme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çocuklar ın Sosyal Problem Çözme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18932>

Özet

Çocuklar için Sosyal Problem Çözme Ölçeği (Ç?SPÇÖ), çocukların sosyal etkileşimlerde karşılaştıkları sorunları çözme becerilerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir aracın Türkiye uyarlamasıdır. Esra Dereli-Man tarafından 2013 yılında gerçekleştirilen bu uyarlama çalışması, özellikle 6 yaş grubu okul öncesi çocukların sosyal problem çözme yeterliliklerini değerlendirmeyi ve bu becerilerin davranış problemleriyle ilişkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Ölçek, 15 maddeden ve iki temel alt boyuttan oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Sosyal problem çözme, okul öncesi, 6 yaş grubu, davranış problemleri, Likert ölçeği, uyarlama.

Yazarlar

Esra Dereli-Man

Amaç

Bu ölçek, okul öncesi dönemdeki çocukların sosyal ortamlarda ortaya çıkan çatışma ve sorunlara karşı geliştirdikleri çözüm stratejilerinin niteliğini ve düzeyini belirlemeyi amaçlamaktadır. Ölçek, çocukların hem akranlarıyla hem de yetişkinlerle olan ilişkilerinde sergiledikleri sosyal problem çözme becerilerini spesifik olarak ölçmek için tasarlanmıştır.

Uyarlama çalışmasının temel bilimsel hedeflerinden biri de, ölçeğin psikometrik özelliklerini Türk kültürü ve 6 yaş grubu örnekleminde test etmek, böylece çocukların sosyal yetkinlik düzeylerini güvenilir ve geçerli bir şekilde değerlendirebilecek bir araç sunmaktır. Ayrıca, sosyal problem çözme becerileri ile okul öncesi dönemde yaygın olarak görülen davranış problemleri arasındaki ilişkileri ortaya koymak da amaçlanmıştır.

Yapı

Çocuklar için Sosyal Problem Çözme Ölçeği (Ç?SPÇÖ), bireyin sosyal ortamlarda karşılaştığı zorlukları etkili bir şekilde ele alma ve çözme yeteneği olan sosyal problem çözme becerilerini ölçmektedir. Ölçek, bu yapıyı 15 madde aracılığıyla iki temel alt boyutta incelemektedir:

Akranlara Yönelik Sosyal Problem Çözme: Çocukların arkadaşlarıyla yaşadıkları anlaşmazlıklar veya sorunlar karşısında gösterdikleri çözüm yollarını kapsayan 10 madde.

Yetişkinlere Yönelik Sosyal Problem Çözme: Çocukların öğretmenleri veya diğer yetişkin figürlerle olan etkileşimlerinde sorunları çözme yaklaşımlarını kapsayan 5 madde.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliğini tespit etmek amacıyla hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. AFA sonuçlarına göre, ölçek toplam varyansın %46.534'ünü açıklayan iki faktörlü bir yapı sergilemiştir. Bu sonuç, ölçeğin teorik olarak öngörülen iki alt boyutu desteklediğini göstermektedir.

DFA'da elde edilen modelin uyum indeksleri, önerilen iki faktörlü modelin örneklem verileriyle iyi düzeyde uyumlu olduğunu göstermiştir. Bu bulgular, Çocuklar için Sosyal Problem Çözme Ölçeği'nin Türkiye uyarlamasının güçlü bir yapı geçerliğine sahip olduğunu kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek için **Cronbach Alpha katsayısı** hesaplanmıştır. Ölçek geneli için Alpha katsayısı oldukça yüksek düzeyde, **.88** olarak bulunmuştur. Alt boyutlar için ise bu katsayılar sırasıyla .86 (Akranlara yönelik) ve .73 (Yetiştirilme yönelik) olarak rapor edilmiştir. Bu değerler, ölçeğin iç tutarlılığının kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermektedir.

Ek olarak, ölçeğin kararlılığını (test-tekrar test güvenilirliğini) belirlemek amacıyla **Spearman-Brown katsayısı** hesaplanmıştır. Ölçek geneli için hesaplanan bu katsayı .80 iken, alt boyutlar için .81 ve .75 olarak tespit edilmiştir. Bu bulgular, ölçeğin farklı zamanlarda tutarlı sonuçlar üretme yeteneğini doğrulamaktadır.

Faktör Analizi

Çocuklar için Sosyal Problem Çözme Ölçeği'nin faktör analizi, ölçeğin 6 yaş grubu Türk çocukları örnekleminde orijinal yapıyı koruduğunu göstermiştir. Analizler sonucunda ölçeğin iki faktörlü bir yapıya sahip olduğunu belirlenmiştir. Bu faktörler, toplam 15 maddeyi kapsamaktadır ve açıklanan varyansın önemli bir kısmını (%46.534) oluşturmaktadır.

Faktör dağılımı şu şekildedir:

Faktör 1 (Akranlara Yönelik Sosyal Problem Çözme): 10 madde.

Faktör 2 (Yetiştirilme Yönelik Sosyal Problem Çözme): 5 madde.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: İki alt boyutlu, toplam 15 maddeden oluşan bir envanterdir.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama)

Popülasyon Grubu: Çocuklar (Okul Öncesi Dönem)

Yaş Grubu: 6 Yaş Grubu

Popülasyon Detayları: Türkiye'de okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 6 yaş grubundaki çocuklar üzerinde standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Ölçek, 3'lü Likert tipi derecelendirme sistemi kullanmaktadır. Puanlama şekildedir: 0=Geçerli değil, 1=Bazen geçerli, 2=Kesinlikle Geçerli. Ölçekten alınan yüksek puanlar, çocuğun sosyal problem çözme becerilerinin daha gelişmiş olduğunu ifade etmektedir.

Anahtar Kelimeler

Çocuk gelişimi, psikometri, faktör analizi, sosyal yetkinlik, uyarılma çabaları.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değil.

Kurum E-posta Adresleri: esdereli@hotmail.com

Yazma Adresi: Bilgi mevcut değil.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin Türkiye uyarılma çabaları 2013 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanım izinleri, telif hakları ve potansiyel ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Esra Dereli-Man ile doğrudan iletişime geçilmesi önerilir.

Çalışmanın yayımlandığı dergiye erişim bağlantısı: kuyeb.com

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: cocuklar-icin-sosyal-problem-cozme-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Dereli-Man, E. (2013). Çocuklar için Sosyal Problem Çözme Ölçeği'nin 6 yaş grubu için Türkiye uyarılması ve okul öncesi davranış problemleri ile sosyal problem çözme becerileri arasındaki ilişkiler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(1), 479-498.

Çocuklar için Sosyal Problem Çözme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuştur ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

2 alt boyut 15 madde

Akranlara yönelik sosyal problem çözme (10 m):

Yetiştikine yönelik sosyal problem çözme (5 m):

ARABPSYCHOLOGY.COM